

Як видно із наведеної формули, розрахунок реєстраційного ліміту складний і потребує значної інформації, що в певній мірі не відповідає одному із принципів побудови податкової системи, а саме економічності. Але, враховуючи те, що ця система діє в повну силу тільки з 1 квітня 2016 року, висновки про ефективність функціонування акцизного податку з реалізації пального можуть бути зроблені за підсумками трьох кварталів 2016 року. При цьому слід врахувати той факт, що при визначенні суми сплати до бюджету АП з реалізації пального платник податку не має права на податковий кредит, а сума такого податку веде до збільшення ціни реалізації такого пального і, як результат, до зниження конкурентності такого пального на ринках збуту і тому доцільність такого податку покаже час.

УДК 657

Василь Добровський,
к.е.н., професор кафедри
обліку і оподаткування,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Трансформація податкового законодавства України у сфері трансфертного ціноутворення (ТЦУ) здійснюється у напрямку уніфікації національної системи оподаткування з міжнародними нормами, які встановлені Настановами ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній і податкових служб (далі — Настанови ОЕСР) і спрямовані на протидію використанню ТЦУ як способу мінімізації оподаткування.

Зокрема, вказаними Настановами був рекомендований до застосування принцип «витягнутої руки» (далі — Принцип «ВР») як міжнародний стандарт оподаткування прибутку асоційованих осіб, визначені методи трансфертного ціноутворення, їх сутність і порядок використання, методи аналізу порівнянності операцій, вимоги щодо документування контрольованих операцій тощо.

Вперше імплементація деяких норм трансфертного ціноутворення у Податковий кодекс України (ПКУ) відбулася у 2013 році. Контроль здійснювався за дотриманням рівня звичайних цін для цілей податку на прибуток підприємств і ПДВ. Крім зовнішньо-

економічних операцій також контролювалися й окремі операції між резидентами — пов'язаними особами. Стаття 39 ПКУ, яка мала назву «Методи визначення та порядок застосування звичайної ціни» отримала назву «Трансфертне ціноутворення» з наведенням принципів ТЦУ. Серед них ще не було згадки про принцип «ВР», який є якщо не єдиним, то, принаймні, визначальним у системі ТЦУ.

Поняття ТЦУ визначалося як система визначення звичайної ціни товарів та/або результатів робіт (послуг) в операціях, визначених відповідно до нової редакції ст. 39 ПКУ контрольованими (далі — КО). Незважаючи на те, що склад КО був ще далекий від букви і духу Настанов ОЕСР, до них, усе ж таки, серед інших, були віднесені господарські операції з придбання (продажу) товарів (робіт, послуг), що здійснюються платниками податків з пов'язаними особами — нерезидентами, які стали головним об'єктом контролю. Відповідно, методи визначення звичайної ціни були перейменовані на методи визначення ціни у КО, хоча їх склад і визначення не змінювалися.

Проте, з 1.01.2015 р., відповідно до нових змін ст. 39 ПКУ, з під контролю ТЦУ було виключено ПДВ, операції між резидентами України та було зазначено, що поняття звичайної ціни не поширюється на операції, що визнаються КО. Відповідно, було скасовано визначення ТЦУ як системи визначення звичайної ціни товарів (робіт, послуг). Та, головне, було запроваджено поняття принципу «ВР», яке є ширшим за поняття звичайної ціни та дозволяє (або вимагає) враховувати не лише ціну операції, але й інші фінансові та комерційні умови, які впливають на обсяг оподаткованого прибутку платника податку.

За цим принципом ціни на операції між взаємозалежними особами повинні відображати умови, які б мали місце між незалежними підприємствами. Відповідно, принцип «ВР» передбачає збільшення податкових зобов'язань асоційованих (пов'язаних) осіб у контрольованих операціях до рівня податкових зобов'язань незалежних осіб в аналогічних (зіставних) операціях. У зв'язку із необхідністю дотримання принципу «ВР», замість поняття «Методи ТЦУ» було введено поняття «Методи встановлення відповідності умов КО принципу «ВР». Важливо зазначити, що хоча перелік методів не змінився, їх зміст, сфера та порядок застосування дають підстави вважати, що зазначені методи є не методами ТЦУ, а методами контролю за ТЦУ.

Чергові зміни до ПКУ, які були введені в дію 15.08.2015 р., пов'язанні з вартісними критеріями визначення КО, стосовно

яких до цього часу точаться дискусії між платниками податків і контролюючими органами як щодо розміру і порядку визначення річного доходу платника податків, так і обсягу господарських операцій з кожним контрагентом за відповідний податковий (звітний) рік. Більшість аналітиків схильється до думки, що прийнятнішим напрямком у цій сфері з огляду на підвищення ефективності системи оподаткування було б зменшення кола осіб і операцій, які підпадають під податковий контроль з використанням правил і принципів ТЦУ.

Отже, наведені приклади трансформації податкового законодавства України у сфері ТЦУ свідчать про запровадження у національну систему оподаткування основних норм (вимог) Настанов ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній і податкових служб, які є головним рекомендаційно-методичним міжнародним документом у галузі податкового регулювання ТЦУ.

УДК 657.1

Александр Зозуля,
ведучий оценщик, сертифицированный аудитор,
HLBUkraine

ТРАНСФЕРТНОЕ ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ: МЕТОДИКИ И ПОДХОДЫ

В результате различных событий в 2013–2015 гг., а именно: аннексии Крыма, длительных военных действий за суверенитет и территориальную целостность Украины, провала экономических реформ, повышения тарифов на коммунальные услуги, сокращения ВВП, экономика Украины особо остро нуждается в финансовых ресурсах. Существенное влияние внешнего долга, в комплексе с сокращением внешних инвестиций, отрицательно сказывается на экономике Украины.

На фоне повышения требований иностранных инвесторов для получения внешнего финансирования, представители и законодательной, и исполнительной власти уже отметили «перспективность» вопросов трансфертного ценообразования (далее — ТЦО). Поэтому уже в ближайшем будущем доначисления по проверкам трансфертного ценообразования могут стать для бюджета важным источником пополнения, а для бизнеса — очередной проблемой. Учитывая указанные обстоятельства, вопросы уплаты налогов и штрафов по ТЦО становятся для государства более актуальными.